DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

25. februar 2010 *

I sag C-381/08,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Bundesgerichtshof (Tyskland) ved afgørelse af 9. juli 2008, indgået til Domstolen den 22. august 2008, i sagen:

Car Trim GmbH

mod

KeySafety Systems Srl,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af formanden for Tredje Afdeling, K. Lenaerts, som fungerende formand for Fjerde Afdeling, og dommerne R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (refererende dommer), G. Arestis og T. von Danwitz,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: J. Mazák
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— KeySafety Systems Srl ved Rechtsanwalt C. von Mettenheim

— den tyske regering ved M. Lumma og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den tjekkiske regering ved M. Smolek, som befuldmægtiget

— Det Forenede Kongeriges regering ved H. Walker, som befuldmægtiget, bistået af barrister A. Henshaw

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved A.-M. Rouchaud-Joët og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 24. september 2009,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, nr. 1), litra b), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1, herefter »forordningen«), og særligt spørgsmålet om, hvordan der skal sondres mellem aftaler om »salg af varer« og aftaler om »levering af tjenesteydelser«, samt hvordan opfyldelsesstedet skal fastlægges i forbindelse med forsendelseskøb.

2 Anmodningen er blevet fremsat i en sag mellem selskabet Car Trim GmbH (herefter »Car Trim«) og virksomheden KeySafety Systems Srl (herefter »KeySafety«) vedrørende de kontraktmæssige forpligtelser med hensyn til levering af komponenter til fremstilling af airbaganordninger.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 I henhold til artikel 68, stk. 1, i forordningen, som trådte i kraft den 1. marts 2002, erstatter forordningen i forholdet mellem medlemsstaterne, bortset fra Kongeriget Danmark, Bruxelleskonventionen af 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17), som ændret ved efterfølgende konventioner i forbindelse med nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention.

4 Forordningen har i overensstemmelse med dens anden betragtning som formål at »[ensarte] reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område […] og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning«, af hensyn til det indre markeds funktion.

5 I forordningens 11. og 12. betragtning angives nærmere om forholdet mellem de forskellige kompetenceregler og deres formål:

»(11) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. […]

(12) Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«

6 Forordningens artikel 2, stk. 1, der indgår i kapitel II, afdeling 1, med overskriften »Almindelige bestemmelser«, er affattet således:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

7 I forordningens artikel 5, der indgår i kapitel II, afdeling 2, med overskriften »Specielle kompetenceregler«, fastsættes:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

— ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

— ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse

[…]«

8 I artikel 1, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/44/EF af 25. maj 1999 om visse aspekter af forbrugerkøb og garantier i forbindelse hermed (EFT L 171, s. 12) bestemmes:

»Ved anvendelsen af dette direktiv anses aftaler om levering af varer, som først skal tilvirkes, som aftaler om køb af forbrugsvarer.«

Internationale bestemmelser

9 De Forenede Nationers konvention om aftaler om internationale køb, undertegnet i Wien den 11. april 1980 (herefter »CISG«), trådte i kraft i Italien den 1. januar 1988 og i Tyskland den 1. januar 1991.

10 I det tredje stykke i præamblen til CISG anføres:

»[…] [V]edtagelsen af ensartede regler, som regulerer aftaler om internationale løsørekøb, og som tager hensyn til forskellige sociale, økonomiske og retlige systemer, vil bidrage til fjernelsen af retlige hindringer i den internationale handel og fremme dennes udvikling«.

11 Artikel 1, stk. 1, litra a), i CISG bestemmer:

»Denne konvention gælder for aftaler om løsørekøb mellem parter, som har deres respektive forretningssteder i forskellige stater:

a) når staterne er kontraherende stater […]«

12 I artikel 3 i CISG fastsættes med hensyn til konventionens saglige anvendelsesområde:

»1. Aftaler om levering af varer, der skal tilvirkes eller fremstilles, anses som køb, medmindre den part, der bestiller varen, påtager sig at levere en væsentlig del af de materialer, der er nødvendige for varens tilvirkning eller fremstilling.

2. Denne konvention gælder ikke for aftaler, hvor den overvejende del af leverandørens forpligtelser består i at levere arbejdskraft eller andre tjenesteydelser.«

13 Ifølge artikel 30 i CISG »[er] [s]ælger […] forpligtet til at levere varen, overgive de dokumenter, der vedrører varen, og overdrage ejendomsretten til varen, således som det er fastsat i aftalen og i denne konvention«.

14 Artikel 31 i CISG bestemmer:

»Er sælger ikke forpligtet til at levere varen på et andet bestemt sted, skal han opfylde sin leveringspligt ved:

a) hvis aftalen angår en vare, der skal sendes, at overgive varen til den første transportør med henblik på varens videreforsendelse til køber

[…]«

15 Artikel 6 i De Forenede Nationers konvention om forældelsesfrister ved internationale varekøb, undertegnet i New York den 14. juni 1974, bestemmer:

»1. Denne konvention gælder ikke for aftaler, hvor den overvejende del af leverandørens forpligtelser består i at levere arbejdskraft eller andre tjenesteydelser.

2. Aftaler om levering af løsøregenstande, der skal tilvirkes eller fremstilles, anses som køb, medmindre den part, der bestiller genstanden, påtager sig at levere en væsentlig del af de materialer, der er nødvendige for genstandens tilvirkning eller fremstilling.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

16 KeySafety, som har hjemsted i Italien, leverer airbaganordninger til italienske bilproducenter og købte af Car Trim komponenter til fremstilling af disse anordninger i henhold til fem leveringskontrakter fra juli 2001 til december 2003 (herefter »kontrakterne«).

17 KeySafety opsagde disse kontrakter med virkning fra udgangen af 2003. Car Trim, der for visse aftaler forventede en løbetid frem til sommeren 2007, anså opsigelserne for aftalebrud og krævede erstatning, hvilket Car Trim gjorde gældende ved Landgericht Chemnitz, som er retten på produktionsstedet for komponenterne. Denne ret afviste søgsmålet under henvisning til tyske domstoles manglende internationale kompetence.

18 Oberlandesgericht forkastede sagsøgerens appel.

19 Sidstnævnte ret bemærkede, at sagsøgeren i henhold til kontrakterne var forpligtet til — på en for leverandører til bilindustrien typisk måde — at fremstille airbags af en bestemt form, af materialer købt af forudbestemte underleverandører, for at kunne levere dem på bestilling, så de passede til KeySafetys produktionslinje og ifølge et stort antal retningslinjer vedrørende arbejdstilrettelæggelse, kvalitetssikring, emballering, etikettering, følgesedler og fakturaer.

20 Car Trim iværksatte en revisionsanke ved Bundesgerichtshof.

21 For den forelæggende ret drejer afgørelsen af søgsmålet sig om, hvorvidt det var med urette, at Landgericht Chemnitz nægtede sin internationale kompetence, som den skulle vurdere på grundlag af forordningen.

22 Hvorvidt dette er tilfældet, afhænger af fortolkningen af forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), eftersom sagsøgte har sit forretningssted, der i henhold til forordningens artikel 2 kan anvendes som kompetencekriterium, i Italien, og da der ifølge Oberlandesgerichts konklusioner hverken foreligger enekompetence for de tyske domstole efter forordningens artikel 22, eller en udtrykkelig eller stiltiende aftale om værneting i henhold til forordningens artikel 23 og 24.

23 Tyske domstole har derfor kun kompetence i erstatningssøgsmålet, hvis produktionsstedet skal anses for opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger »til grund for sagen« som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1).

24 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den kompetente ret er den, der har den tætteste geografiske tilknytning til opfyldelsesstedet for den ydelse, som er kendetegnende for kontrakten. Denne ydelse skal følgelig bestemmes ud fra den dominerende kontraktmæssige ydelse, der skal forstås ud fra økonomiske kriterier i mangel af andre brugbare tilknytningskriterier. Kriteriet om den økonomisk dominerende ydelse er også det, der er anvendt i artikel 3, stk. 2, i CISG og i artikel 6, stk. 2, i De Forenede Nationers konvention af 14. juni 1974 om forældelsesfrister ved internationale varekøb.

25 Hvor opfyldelsesstedet er afgørende for værnetinget, jf. forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led, skal det sted, hvor de solgte varer i henhold til kontrakterne er blevet

leveret eller skulle have været leveret, bestemmes. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at opfyldelsesstedet også ved forsendelseskøb skal fastlægges efter det sted, hvor køberen rent faktisk får rådighed over den leverede vare eller i henhold til kontrakten skulle have fået råderet.

26 Under disse omstændigheder har Bundesgerichtshof besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 5, nr. 1), litra b), i forordning (EF) nr. 44/2001 […] fortolkes således, at aftaler om levering af varer, som først skal fremstilles eller frembringes, skal klassificeres som salg af varer (første led) og ikke som levering af tjenesteydelser (andet led), uanset at ordregiver har opstillet særlige krav vedrørende fremskaffelse, forarbejdning og levering af de genstande, der skal fremstilles, herunder garanti for fremstillingskvaliteten, leveringspålidelighed og den gnidningsløse administrative gennemførelse af ordren? Hvilke kriterier er relevante for sondringen?

2) Hvis der antages at foreligge et salg af varer: Inden for rammerne af forsendelseskøb bestemmes det sted, hvor de solgte varer i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret, da af stedet for den fysiske overdragelse til køber eller af stedet, hvor varen overdrages til den første speditør til levering hos køber?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

27 Med sit første spørgsmål spørger den forelæggende ret nærmere bestemt Domstolen om, hvordan der skal sondres mellem »aftaler om salg af varer« og »aftaler om levering af tjenesteydelser« som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), med hensyn til aftaler om levering af varer, som først skal fremstilles eller frembringes, når ordregiver har opstillet særlige krav vedrørende fremskaffelse, forarbejdning og levering af de genstande, der skal fremstilles.

28 Indledningsvis bemærkes, at dette spørgsmål er foranlediget af en tvist mellem to producenter inden for bilindustrien. Denne industrisektor er præget af et stærkt samarbejde mellem producenterne. Det tilbudte slutprodukt skal tilpasses ordregiverens præcise krav og individuelle specifikationer. Ordregiveren angiver i almindelighed sine behov med nøjagtighed og giver retningslinjer for produktionen, som leverandøren skal iagttage.

29 I en sådan produktionsproces, som også anvendes i andre moderne erhvervssektorer, kan produktionen af varerne indbefatte levering af tjenesteydelser, som sammen med den efterfølgende levering af slutproduktet bidrager til gennemførelsen af det endelige mål i den omhandlede kontrakt.

30 Ordlyden af forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), indeholder hverken en definition af de to kategorier af aftaler eller oplysninger om, hvordan de to kategorier adskilles, når salget af varerne samtidig indbefatter levering af tjenesteydelser. Bestemmelsens første led, der vedrører salg af varer, angiver navnlig ikke præcist, om den også finder anvendelse, når den pågældende vare først skal fremstilles eller frembringes af sælgeren i henhold til visse krav herom angivet af ordregiveren, henset til den omstændighed, at

en sådan fremstilling eller frembringelse eller en del heraf kan kvalificeres som en »tjenesteydelse« som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), andet led.

31 Det bemærkes i denne henseende, at forordningens artikel 5, nr. 1), som tilknytningskriterium for den kompetente ret for aftaler om salg af varer og aftaler om levering af tjenesteydelser henviser til disse aftalers karakteristiske forpligtelse (jf. i denne retning dom af 23.4.2009, sag C-533/07, Falco Privatstiftung og Rabitsch, Sml. I, s. 3327, præmis 54).

32 Henset til denne bemærkning er der derfor grund til at basere sig på de omhandlede aftalers karakteristiske forpligtelse. En aftale, hvis karakteristiske forpligtelse er levering af et gode, kvalificeres som »salg af varer« i henhold til forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led. En aftale, hvis karakteristiske forpligtelse er udførelse af en tjenesteydelse, kvalificeres som »levering af tjenesteydelser« i henhold til nævnte artikel 5, nr. 1), litra b), andet led.

33 For at afgøre hvad der er de omhandlede aftalers karakteristiske forpligtelse, er der grund til at tage følgende forhold i betragtning.

34 Det bemærkes for det første, at kvalifikationen af en aftale, som har salg af varer, der først skal fremstilles eller frembringes af sælgeren, som formål, er reguleret af visse EU-retlige og internationale bestemmelser, der kan give vejledning med hensyn til fortolkningen af begreberne »salg af varer« og »levering af tjenesteydelser«.

35 I henhold til artikel 1, stk. 4, i direktiv 1999/44 anses for det første aftaler om levering af varer, som først skal tilvirkes, for aftaler om køb af forbrugsvarer, og ifølge dette direktivs artikel 1, stk. 2, litra b), kvalificeres enhver løsøregenstand som »forbrugsvare« med visse undtagelser, som ikke er relevante i en sag som den i hovedsagen omhandlede.

36 Ifølge artikel 3, stk. 1, i CISG anses desuden aftaler om levering af varer, der skal tilvirkes eller fremstilles, for aftaler om køb, medmindre den part, der bestiller varen, påtager sig at levere en væsentlig del af de materialer, der er nødvendige for varens tilvirkning eller fremstilling.

37 I artikel 6, stk. 2, i De Forenede Nationers konvention af 14. juni 1974 om forældelsesfrister ved internationale varekøb bestemmes desuden, at aftaler om levering af løsøregenstande, der skal tilvirkes eller fremstilles, anses for aftaler om køb, medmindre den part, der bestiller genstanden, påtager sig at levere en væsentlig del af de materialer, der er nødvendige for genstandens tilvirkning eller fremstilling.

38 De ovennævnte bestemmelser peger derfor i retning af, at den omstændighed, at den vare, der skal leveres, først skal fremstilles eller frembringes, ikke ændrer den omhandlede aftales kvalifikation som købsaftale.

39 Domstolen er kommet til samme resultat for så vidt angår offentlige kontrakter. I dommen af 11. juni 2009, Hans & Christophorus Oymanns (sag C-300/07, Sml. I, s. 4779), udtalte Domstolen i præmis 64, at begrebet »offentlige vareindkøbskontrakter« i artikel 1, stk. 2, litra c), første afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (EUT L 134, s. 114) omfatter køb af varer, uanset om varen skal betragtes som stillet til rådighed for forbrugerne som færdigvare eller efter at være blevet fremstillet efter disses krav. I dommens præmis 66 fastslog Domstolen, at i tilfælde af, at de varer, der stilles til rådighed, er fremstillet og tilpasset

individuelt i forhold til hver kundes behov, udgør fremstillingen af disse en del af leveringen af de pågældende varer.

40 Der skal for det andet tages hensyn til det af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber påberåbte kriterium vedrørende oprindelsen af det materiale, der skal forarbejdes. Der kan også med henblik på fortolkningen af forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), tages hensyn til, om materialet er blevet leveret af ordregiveren eller ikke. Hvis ordregiveren har leveret hele eller hovedparten af det materiale, som varen skal fremstilles af, peger denne omstændighed i retning af en kvalifikation af aftalen som en »aftale om levering af tjenesteydelser«. Det modsatte tilfælde, hvor ordregiveren ikke leverer materialet, er et stærkt signal om, at aftalen kvalificeres som en »aftale om salg af varer«.

41 Det fremgår af de sagsakter, som er blevet fremlagt for Domstolen, at KeySafety, selv om selskabet har bestemt, hos hvilke leverandører Car Trim skulle anskaffe sig visse dele, ikke i det i hovedsagen omhandlede tilfælde har stillet noget materiale til rådighed for sidstnævnte.

42 Selv om den forelæggende ret ikke har givet nogen oplysninger herom, er det for det tredje nødvendigt at fremhæve, at leverandørens ansvar også kan være et forhold, der skal tages i betragtning ved kvalifikationen af den pågældende aftales karakteristiske forpligtelse. Hvis sælgeren er ansvarlig for varens kvalitet og for, at den er i overensstemmelse med aftalen, da varen er resultatet af hans virksomhed, vidner dette ansvar om en kvalifikation som »aftale om salg af varer«. Hvis sælgeren derimod kun er ansvarlig for en korrekt udførelse efter ordregiverens instrukser, taler dette snarere til fordel for en kvalifikation af aftalen som »levering af tjenesteydelser«.

43 Henset til det ovenfor anførte skal det første spørgsmål besvares med, at aftaler om levering af varer, som først skal fremstilles eller frembringes, uanset at ordregiver har opstillet særlige krav vedrørende fremskaffelse, forarbejdning og levering af de genstande, der skal fremstilles, uden at materialet er blevet leveret af denne, og hvor leverandøren er ansvarlig for varens kvalitet og for, at den er i overensstemmelse med aftalen, skal klassificeres som »salg af varer« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led.

Det andet spørgsmål

44 Med sit andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om stedet, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet eller skulle have været »leveret« som omhandlet i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led, i forbindelse med forsendelseskøb skal fastlægges på grundlag af det sted, hvor varerne fysisk overdrages til køberen.

45 Indledningsvis bemærkes, at aftaleparterne i henhold til forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), frit kan bestemme varernes leveringssted.

46 Udtrykket »medmindre andet er aftalt« i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), angiver, at parterne kan indgå en aftale for at blive enige om opfyldelsesstedet for forpligtelsen med henblik på anvendelsen af denne bestemmelse. Ifølge forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led, hvori udtrykket »i henhold til aftalen« er nævnt, er varernes leveringssted desuden i princippet det sted, som parterne har henvist til i aftalen.

47 Med henblik på besvarelsen af det forelagte spørgsmål støtter Domstolen sig til forordningens tilblivelseshistorie, formål og opbygning (jf. dom af 3.5.2007, sag C-386/05, Color Drack, Sml. I, s. 3699, præmis 18, og af 9.7.2009, sag C-204/08, Rehder, Sml. I, s. 6073, præmis 31).

48 Det fremgår af fast retspraksis, at den specielle kompetenceregel i forordningens artikel 5, nr. 1), i sager om kontraktforhold, der supplerer princippet om, at det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, opfylder et formål om nærhed og er begrundet med tilstedeværelsen af et snævert tilknytningsled mellem kontrakten og den ret, som skal dømme i sagen (jf. Color Drack-dommen, præmis 22, og Rehder-dommen, præmis 32).

49 For så vidt angår opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, fastsætter forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led, selvstændigt dette tilknytningskriterium for så vidt angår salg af varer med henblik på at styrke hovedformålet bestående i tilvejebringelse af ensartede kompetenceregler ud fra et ønske om forudsigelighed (jf. i denne retning Color Drack-dommen, præmis 24, og Rehder-dommen, præmis 33).

50 Inden for rammerne af forordningen fastlægges med denne specielle kompetenceregel for kontraktforhold leveringsstedet som et selvstændigt tilknytningskriterium, som kan anvendes på alle krav, der udspringer af en og samme kontrakt om salg af varer, og ikke kun på de krav, der alene vedrører selve leveringsforpligtelsen (Color Drack-dommen, præmis 26).

51 Der er dog ikke nogen bestemmelse i forordningen, der fastlægger begreberne »levering« og »leveringssted« i den forstand, hvori de er anvendt i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led.

52 Det bemærkes desuden, at Kommissionen ved tilblivelsen af denne bestemmelse i sit forslag af 14. juli 1999 til Rådets forordning (EF) om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (KOM(1999) 348 endelig, s. 14), anførte, at denne bestemmelse havde til formål at undgå de vanskeligheder, der ville være forbundet med at skulle følge de international-

privatretlige regler i den stat, hvor den ret, sagen anlægges ved, er beliggende, og at denne pragmatiske fastlæggelse af opfyldelsesstedet er baseret på et rent faktuelt kriterium.

53 Det bemærkes indledningsvis, at de i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), fastsatte tilknytningskriteriers selvstændighed udelukker anvendelsen af domstolslandets internationalprivatretlige regler og således den materielle ret, som ifølge disse ville være anvendelig.

54 Under disse omstændigheder tilkommer det den forelæggende ret indledningsvis at undersøge, om leveringsstedet fremgår af kontraktbestemmelserne.

55 Hvis det er muligt at fastslå leveringsstedet således, uden at henholde sig til den materielle ret, som finder anvendelse på kontrakten, er det dette sted, der skal anses for det sted, hvor varerne er blevet leveret eller skulle have været leveret i henhold til aftalen, jf. forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led.

56 Der kan derimod være situationer, hvor kontrakten ikke indeholder nogen bestemmelse, der, uden at følge den anvendelige materielle ret, viser parternes vilje med hensyn til varernes leveringssted.

57 I sådanne situationer, hvor kompetencereglen fastsat i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), er af selvstændig karakter, skal dette sted fastlægges ud fra andre kriterier, som tager hensyn til forordningens tilblivelseshistorie, formål og opbygning.

58 Den forelæggende ret forestiller sig to steder, der kunne være leveringsstedet, med henblik på fastlæggelsen af et sådant selvstændigt kriterium, som finder anvendelse, når der ikke foreligger en kontraktbestemmelse herom. Det første er det sted, hvor varerne fysisk overdrages til køberen, og det andet er det sted, hvor varerne overdrages til den første transportør med henblik på overdragelse til køberen.

59 Det bemærkes i lighed med den forelæggende rets bemærkninger, at disse to steder i mangel af andre holdepunkter forekommer at være de bedst egnede til at fastlægge opfyldelsesstedet, hvor varerne er blevet leveret eller skulle have været leveret.

60 Det sted, hvor varerne fysisk blev overdraget til køberen eller skulle have været overdraget til køberen på varernes endelige bestemmelsessted, svarer bedst til forordningens tilblivelseshistorie, formål og opbygning med hensyn til »leveringsstedet«, jf. dennes artikel 5, nr. 1), litra b), første led.

61 Dette kriterium giver en høj grad af forudsigelighed. Det opfylder også formålet om nærhed, idet det sikrer et snævert tilknytningsled mellem kontrakten og den ret, som skal dømme i sagen. Det bemærkes særligt, at varerne, som udgør kontraktens fysiske genstand, i princippet skal befinde sig på dette sted efter opfyldelsen af kontrakten. Det grundlæggende formål med en aftale om salg af varer er desuden overdragelsen af disse fra sælgeren til køberen, som er en transaktion, der først er fuldt ud gennemført, når varerne er ankommet til deres endelige bestemmelsessted.

62 Henset til de ovenfor anførte betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led, skal fortolkes således, at stedet, hvor varerne er blevet eller skulle have været leveret i henhold til aftalen i forbindelse med

forsendelseskøb, skal fastlægges på grundlag af kontraktbestemmelserne. Hvis det ikke er muligt at fastlægge leveringsstedet på dette grundlag uden at henholde sig til den materielle ret, som finder anvendelse på kontrakten, er dette sted det sted, hvor varerne fysisk overdrages til køberen, hvorved han får eller skulle have fået den faktiske råderet over disse varer på salgstransaktionens endelige bestemmelsessted.

Sagens omkostninger

63 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

1) Artikel 5, nr. 1), litra b), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at aftaler om levering af varer, som først skal fremstilles eller frembringes, uanset at ordregiver har opstillet særlige krav vedrørende fremskaffelse, forarbejdning og levering af de genstande, der skal fremstilles, uden at materialet er blevet leveret af denne, og hvor leverandøren er ansvarlig for varens kvalitet og for, at den er i overensstemmelse med aftalen, skal klassificeres som »salg af varer« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), første led.

2) Artikel 5, nr. 1), litra b), første led, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at stedet, hvor varerne er blevet eller skulle have været leveret i henhold til aftalen i forbindelse med forsendelseskøb, skal fastlægges på grundlag af kontraktbestemmelserne. Hvis det ikke er muligt at fastlægge leveringsstedet på dette grundlag uden at henholde sig til den materielle ret, som finder anvendelse på kontrakten, er dette sted det sted, hvor varerne fysisk overdrages til køberen, hvorved han får eller skulle have fået den faktiske råderet over disse varer på salgstransaktionens endelige bestemmelsessted.

Underskrifter